

KOMMENTAAR EN KONKLUSIES

Jan Abrahamse, Johan Havinga, Sietse van der Hoek

In dit commentaar hebben wij evenals in het schema hieraan voorafgaande de politieke visies per provincie bekeken. Dit leek ons voor de lezers van Noorderbreedte inzichtelijker. Niettemin blijft het interessant ook de opvallende overeenkomsten en verschillen te constateren in de partijvisies tussen de provincies.

Drente

D'66 is opvallend helder en creatief en maakt het meest duidelijk een keuze. Milieubewust denken over werkgelegenheid, waardoor de werkgelegenheid zeker kwalitatief en waarachtig ook nog kwantitatief erop vooruit kan gaan. Het CDA ontkent de tegenstelling milieubehoud - huidig werkgelegenheidsbeleid. Uit de beantwoording van met name vraag twee, lijken de componenten, wat het CDA betreft naast elkaar te bestaan zonder wezenlijke, wederzijdse beïnvloeding. Ze zijn zelfs niet samengebracht in het harmonie model.

De VVD is duidelijker van opvatting. De aanpassingen en korrekties die in de loop der jaren op het zich 'vrij ontwikkelende stelsel' zijn aangebracht en worden aangebracht, laten de trein lopen zoals die moet lopen. Het vervelende is, dat zowel het CDA als de VVD in feite niet toegekomen zijn aan de beantwoording van vraag twee. Het GPV brengt ook een heldere stellingname, die in de uitwerking nogal wat punten gemeen heeft met het door D'66 voorgestane beleid. De VVD zet zich als enige nogal sterk af tegen de milieuoorganisaties in het algemeen. Terwijl niet in de laatste plaats juist deze groeperingen het beleid tot korrekties hebben aangespoord, korrekties die ook door de VVD gewenst geacht worden.

De vragen 1 en 2 zijn door de PvdA niet duidelijk begrepen. Er wordt nog uitgegaan van het beleid van het kabinet Den

Uyl. Duidelijker is de PvdA in het beantwoorden van de overige vragen, met name vraag 5. De landinrichtingswet wordt niet alleen als een agrarisch belang gezien, maar ook landschappelijke en vooral toeristische belangen zijn daarin vertegenwoordigd.

Groningen

CDA en VVD zijn het met de stelling van vraag 1 oneens. Zij geven hiervoor geen duidelijke argumenten, met name wordt geen poging gedaan de gegevens en konklusies uit het artikel van Lucas Reijnders te weerleggen. In plaats daarvan geeft de VVD een uitvoerige opsomming van de punten uit het huidige beleid, die versterkt of uitgebreid moeten worden. Het CDA volstaat met enkele algemene opmerkingen en nogal vage program citaten.

De CPN geeft een uitvoerige analyse van de kapitalistische verhoudingen, maar vergeet daarbij grotendeels de vragen te beantwoorden.

D'66 is het roerend eens met de stelling en onderstreept dat nog eens in de beantwoording van vraag 2. Men doet een aantal suggesties voor de aanpak van de werkgelegenheidsproblematiek. Deze suggesties lijken meer het karakter te hebben van 'ideeën', dan van min of meer uitgewerkte plannen. PvdA geeft weinig concreet antwoord en vindt de vraagstelling weinig realistisch.

De vraag over de keuze tussen petrochemische industrie en het tuinbouwproject is door de CPN niet beantwoord en de andere partijen hebben bezwaar tegen de wijze waarop de vraag is gesteld. De bedoeling van de redactie was om erachter te komen in welke soort werkgelegenheid de partijen het meeste vertrouwen stellen. Bij de VVD komt dit het duidelijkst naar voren. Na gekonstateerd te hebben dat realiseerbaarheid en

effekten voor de werkgelegenheid van het tuinbouwproject nog onduidelijk zijn, stapt men meteen over op een betoog waar in de ruime mogelijkheden van een petrochemische vestiging worden uiteengezet. De wel degelijk aanwezige nadere uitwerkingen van het tuinbouwplan worden door de VVD niet in overweging genomen. De andere partijen doen dat overigens ook niet, PvdA kiest overigens voor beide projecten. De vraag kan dan gesteld worden of de plannen die niet afkomstig zijn uit het bedrijfsleven, van de NOM of van het ETIG, wellicht bij voorbaat onbetrouwbaar, niet te realiseren of naïef zijn. Of dringen ze eenvoudig niet tot de politieke arena's door? Wij zijn er helaas niet goed achter gekomen.

De vraag over de milieunormen vindt de PvdA weinig actueel, omdat van een overschrijding van de normen geen sprake zal zijn bij de realisering van de thans bekende plannen. De vraag is dan wel om welke plannen dit gaat, waarschijnlijk is DSM en de uitbreiding van Upjohn dan niet meegerekend en dan zou de PvdA inderdaad zeer actueel zijn. Kenmerkend is wel dat er een groot verschil bestaat tussen de landelijke en provinciale politiek van de PvdA, zowel op het gebied van milieu als op het gebied van de werkgelegenheid.

Friesland

Opvallend is dat de PvdA het volledig heeft laten afweten na herhaalde pogingen van de redactie om toch aan de enquête mee te doen. In plaats daarvan is de PPR bereid gevonden de vragen te beantwoorden. Met de vraag over de voortzetting van het huidige beleid inzake werkgelegenheid en milieu zijn alle partijen het eens, behalve de VVD, omdat de economische structuur verbeterd dient te worden.

In antwoord op vraag 2 (hoe de

problemen moeten worden aangepakt) worden door de meeste partijen suggesties gedaan op het milieuvriendelijke vlak, zoals niet meer groeien door de FNP, een krachtige dienstensektor door D'66, een genuanceerd (?) standstill principe door de VVD en voorlichting van milieu vriendelijke produktie door de PPR. Ook worden boute uitspraken niet geschuwd, zoals ontsluiting van het Noorden door verbetering van het wegennet door D'66, decentralisatie en federalisme door de FNP en het bedrijfsleven kan volgens de VVD voldoen aan de rijksnormen. Het CDA antwoord valt op door duidelijkheid.

CDA, D'66 en FNP vinden dat milieu organisaties mee mogen denken en doen in het ambtelijk vooroverleg. PPR en VVD zijn hier tegen. De PPR vanwege de compromissen, waarmee de organisaties dan worden ingepakt, de VVD vindt dat er via de inspraakprocedures mogelijkheden voldoende zijn en dat de afweging van milieuzaken reeds plaatsvindt. Behalve de VVD zijn de partijen voor het tuinbouwprojekt. De motivatie van de VVD is echter onduidelijk.

Wat betreft de waterrecreatie zijn alle partijen het min of meer eens en noemen bijna dezelfde redenen. De FNP keert zich het felst tegen uitbreiding van de waterrecreatie, terwijl de VVD hiervoor nog wel mogelijkheden ziet in bepaalde gebieden.

Konklusies

De redactie van Noorderbreedte heeft voor zijn lezers trachten duidelijk te maken dat politiek en met name de provinciale politiek, een duidelijk stempel gaat drukken op wat zij in de komende vier jaar als belangrijk ervaart, nl. een goede verdeling van de werkgelegenheid, een juist hanteren van milieuhygiënische normen en bovenal een goed milieubeleid. Op deze punten waren ook de vragen gebaseerd die aan de partijen,

tesamen met de artikelen van Eisma en Reijnders, zijn toegestuurd.

De redactie kan zich niet aan de indruk onttrekken dat een aantal partijen de artikelen niet of nauwelijks heeft gelezen.

Voorts moet het duidelijk zijn dat de redactie niet een stemadvies wil uitbrengen. Ook is het naast de antwoorden van belang hoe de partijen zich straks in de praktijk zullen opstellen. De indruk bestaat verder dat

de antwoorden sterk afhankelijk waren van de persoon die ze heeft opgesteld, meestal waren dit de lijsttrekkers, soms fractievoorzitters. Een van de belangrijkste konklusies vinden we dat de milieuproblematiek nog steeds niet geïncorporeerd is in het totaalbeeld van de maatschappij, uitgezonderd bij D'66 en de FNP, in mindere mate is dit ook het geval bij de PPR en het GPV. ■■

